

NAGY Attila: Közművelődési intézmények járási székhelyen. I. Bp.

1971. Kézirat

A nap 24 órája. Bp. 1965. KSH. 155 l.

NÉMETH Béla - SZEPESI Zoltánné: A magyar orvosok szakirodalmi és tájékoztatási igényeinek vizsgálata. = Az Orvosi Könyvtáros. 1967. Különszám, 153 l.

SAS Judit: Emberek és könyvek. Bp. 1968. Akadémiai K. 214 l.

SZENTIRMAI László - VÉGVÖLGYI András: A József Attila Tudományegyetem hallgatóinak művelődési szokásai. Bp. 1970. FKK. 255 l.

TÁNCZOS Gábor: Mit olvasnak a fiatalok? Bp. 1970. Tankönyvkiadó. 110 l.

TONKA Miklós: A televízió Nyitott könyv műsora és a könyvforgalom. Bp. 1972. MRT VTK.

UGHY Jenő: 1000 falusi lakos és a könyv. Bp. 1965. KMK. 119 l.

A szakmai információs igényvizsgálatok és a felhasználó

SÖVÉNYHÁZY CSILLA

A szakmai információs igényeket a társadalom információs igényeinek az a hányada alkotja, amely a tudományt, a termelést, valamint a társadalom életének szervezését és irányítását szolgáló intézményekben bukkan felszínre, s amely a tudomány és termelés fejlődésének elengedhetetlen szükségleteként keletkezik. Az információs igényeknek ezt a hányadát a tudományos és szakmai tájékoztatás különféle módszerei; a dokumentációs és a könyvtári feltárás eszközei és a szakreferenz-szolgálat hivatottak kielégíteni.

A szakmai információs igényvizsgálatok - amelyeket az írott információ-hordozók tulsulya miatt általában szakirodalmi igényvizsgálatoknak neveznek - szorosan kapcsolódnak a társadalmi információs folyamat vizsgálatához. A szakirodalmi igények speciális szakmai információs igények, amelyek elsősorban a szakkönyvtárakban jelentkeznek; ezért csak a társadalmi információs folyamat egészébe illesztve, valamint az információs igény kielégítésének egyéb eszközeivel (pl. audiovizuális ismerethordozók) összefüggésben vizsgálhatók eredményesen.

KÉTFÉLE SZEMLÉLETMÓD

A szakmai információs igényvizsgálatok két lényegileg különböző csoportra oszthatók:

a) amelyek a könyvtár, vagyis az igénykielégítő potenciák (állomány, szakkönyvtári feltáró eszközök) felőli;

b) amelyek a felhasználó felőli

közelítenek az igényekhez. A kétféle megközelítési mód két különböző szemléletmód következménye: ennek megfelelően tartalmuk is eltérő.

Az első régi hagyományban gyökerezik. A könyvtár meglévő szolgáltatásait (igénykielégítő eszközeit) tekinti alapnak; így adott rendszerből indul ki. Vizsgálatainak eredményét - amely a könyvtár állományának és tájékoztató apparátusainak igénybevételét mutatja - szakirodalmi igényként könyveli el. Ezzel a módszerrel azonban az igények egy részét veszi csak figyelembe; azt a hányadot, amelynek megjelenését a könyvtár apparátusai (állományának összetétele, feltáró, tájékoztató szolgáltatásainak színvonala, propaganda-eszközei) lehetővé tették.

A szakmai információs igényvizsgálatok lényege a felhasználók igényeinek feltérképezése, amely nem azonos a könyvtári apparátusok igénybevételével. Az igényvizsgálatok egyik fontos célja éppen ennek a különbségnek, a felhasználó oldaláról jelentkező többlet-igényeknek és a különböző okokból lappangó, felszín alatt maradó rejtett igényeknek felszínre hozása.

Történetileg indokolt, hogy kezdetben, amikor a könyvtár információforrás jellegét, s az ember információ-felhasználó szerepét felismerték, a hagyományoknak megfelelően - a könyvtárat könyvtőrő, statikus egységként szemlélve - az állomány kihasználtsági fokát kezdték vizsgálni. Napjainkban a szakmai információs igényeknek kizárólagosan a könyvtár szemszögéből történő elemzése megrekedt szemléletmódot jelent; a könyvtár megváltozott szerepének föl nem ismerését. Ez a szemlélet nem látta még át, hogy a szakkönyvtár a társadalom információs rendszerébe illeszkedő, rugalmas rendszerré kell váljon, s két fontos tényezőt kell állandóan szem előtt tartson; a társadalom szükségleteit és a felhasználók ismeretszerző igényein keresztül jelentkező társadalmi igényeket. Az igények egy adott rendszeren (jelen esetben: a könyvtáron) keresztül történő "megállapítása" izolálja a rendszert, elszigeteli a társadalmi információs folyamattól.

KÖNYVTÁRHASZNÁLATI VIZSGÁLAT

A szakkönyvtár apparátusait (szolgáltatásait és feltáró eszközeit) alapnak tekintő vizsgálatok elemzik:

- a könyvtárban őrzött információhordozók kihasználtságának mértékét;
- a könyvtári tájékoztató és feltáró apparátusok igénybevételét.

Ezek a vizsgálati módszerek azonban nem alkalmasak az igények és az igénykielégítést szolgáló lehetőségek összevetésére. Nem számolnak azzal, hogy a felhasználók részéről többlet-igények, illetve olyan jellegű igények is jelentkezhetnek, amelyeket a könyvtár jelenlegi állományával és apparátusaival nem képes kielégíteni. Arra sem gondolnak, hogy korszerűbb eszközökkel hatékonyabban elégeithetnék ki az igényeket, sőt, elősegíthetnék az új igények megjelenését. A könyvtárhasználati vizsgálatok rendszerint a kölcsönzési, helybenolvasási, beiratkozási esetleg katalógushasználati adatokat elemzik. Jelentős részük mégis tulmutat a könyvtár hagyományos szempontjain; közeledik a felhasználóhoz. Ennek legfontosabb módjai:

- a kihasználtsági elemzés ötvözése szociológiai, tájékozódási nehézségeket és kívánságokat, az irodalom hasznosítását, ki nem elégitett kéréseket elemző szempontokkal, előkészítve ezzel a komplexebb vizsgálatokat;
- az egyes dokumentumtipusok használatának elemzése, az igénykielégítő források felől közelítve meg a felhasználót.

INFORMÁCIÓS IGÉNYVIZSGÁLATOK ÉS A FELHASZNÁLÓ

Minden információátadó rendszer alapvetően emberközpontu kell legyen. Ha a rendszert önmagában, kialakult apparátusaiból kiindulva vizsgáljuk, nyilvánvaló tényeket mellőzünk; a valóságtól szakadunk el. Hiszen a rendszer eleve a felhasználó, az ember érdekében létezik. Az embernek kezdeményező, alkotó szerepe van a termelésben, s ugyanigy az információátadás folyamatában is. Ő a változások forrása; minduntalan új meg új, gondolatát előbbrevívó, új minőséggé rendező (heurisztikus) információra van szüksége. Ő az információk befogadója és feldolgozója, s ő teremti az új igényeket. Az ember nemcsak felhasználója, forrása is az információnak. Továbbadja a befogadás szintjén, vagy többé-kevésbé átdolgozott szinten; esetleg egészen új minőségű ismeretekké átrendezve.

Mindebből világosan következik, hogy bármelyik vetületét vagy részletletét vizsgáljuk az információs folyamatnak, a felhasználó embert elsődleges fontosságúnak kell tekintenünk. Fel kell ismernünk annak jelentőségét, hogy az ember alkotó módon vesz részt az információs folyamatban; nemcsak része és elszenvédője, állandó alakítója is. Alakítja magát az információt, és - ha erre lehetősége van - az információátadás folyamatát, illetve az információszoigálató apparátusokat, eszközöket is. Az embert nem lehet tehát az információátadás passziv alanyának tekinteni, aki csupán átveszi a készen nyujtott információkat, igénybeveszi a szolgáltatásokat.

Csekélyebb értékű (bár a komplex igényvizsgálatok során szükséges és elengedhetetlen) minden vizsgálódás, amely az információszoigálató eszközökből, az információátadó intézményekből vagy az információhordozókból indul ki. Mindazok az igényvizsgálatok, amelyek a felhasználó ember felől

közelítik meg az igényeket, valóságosabb, összetettebb eredményre jutnak, mivel kiinduló bázisuk a sokoldalú információszolgáltatást folytató ember. Az információszolgáltatás gyakorolt hatásuk is erőteljes; a valóságos igények és nehézségek megállapításával hozzásegítenek a hatékonyabb információszolgáltatás megszervezéséhez.

A felhasználó emberben azonban nem valamiféle egyénileg, önkényesen kialakított igény jelentkezik. Minden egyes felhasználó az emberi kapcsolatok meghatározott rendszerébe, a társadalom egészébe tartozik. Tevékenységével a társadalom tevékenységébe illeszkedik, így igényei és szükségletei is a társadalomének megfelelően alakulnak. Az információszolgáltatások vonatkozásában is ki kell egészítenünk az emberközpontúság követelményét a társadalmi környezetbe- és tevékenységbe-ágyazottság követelményével.

Az információszolgáltatásban a társadalom mint az egyéni felhasználók legfontosabb érdekeinek képviselője jelenik meg. Az információszolgáltatások fontos célja lenne, hogy a társadalmi és egyéni igények összehangolását elősegítse. A társadalmi követelmények egyéneken keresztül történő megvalósítása t. i. időnként akadályokba ütközik; társadalom és egyén közélődnék a feladat fölismerésének és megvalósításának körülményei, az információszolgáltatás tárgyi, személyi feltételei. A társadalomnak tudatosan úgy kell megszerveznie igénykielégítő potenciáit, hogy azok a társadalmi szükségleteket képviselő egyéni igényeket a leghatékonyabban elégítsék ki. Gondoskodnia kell arról, hogy az egyén ne csupán véletlenek útján értesüljön a feladatról, s annak megvalósítása se függjön irreális körülményektől. Sőt, tájékoztató rendszereit olyan módon kell alakítani, hogy aktív, egyénreszabott információszolgáltatás útján mindenki fölismerje leglényegesebb feladatait s azok optimális megoldási módját.

A szakirodalmi információszolgáltatásoknak a felhasználó szempontjából történő komplex elemzése hozzásegítené a szakirodalmi tájékoztatás szemléletmódjának átalakításához, a kor követelményeihez való igazításához. A szakirodalmi társadalmi élet minden jelentősebb területéről beutaznak a szakmai információszolgáltatások. Hozzátehetjük, hogy elsősorban az alkotó tevékenységet végzők részéről, akik különböző szinteken mindannyian a fejlődés érdekében munkálkodnak. Nem mindegy, hogyan kapnak választ igényeikre. Nem mindegy, hogy egyedül, irányítás nélkül kell átverekedniük magukat a feltáró eszközök és dokumentum-tömegek dzsungelén, vagy pedig szakszerű segítséget kapnak munkájukhoz. Nem mindegy az sem, hogy az információszolgáltatások kielégítésénél elavult szolgáltatásrendszer alapján segítünk, vagy pedig a felhasználó ember személyi jellemzőit és a legmodernebb, leghatékonyabb igénykielégítő módszereket egyaránt figyelembevéve. Végül nem mindegy, hogy csak kielégítünk-e, vagy pedig ösztönzést, impulzusokat is adunk az új igények létrehozása érdekében; teremtünk-e a könyvtárban alkotó légkört amely a megfelelő tárgyi és személyi feltételek biztosításával motiválja a felhasználók további cselekvését, képességeik optimális kifejtését és kifejlesztését.

Az "olvasási és tájékozódási szokások" vizsgálata a szakmai információátadási folyamat vizsgálatának egyik módja, az olvasásvizsgálatok egyik fajtája. Ez a vizsgálati módszer a lélektan és szociológia szemléletmódját tette magáévá; az embert tekintette kiindulópontnak. (Ezenkívül átvette a szociológia és a lélektan vizsgálati és értékelési technikáit is.) Egy-egy részletkérdést, egy-egy összefüggést, vagy egész tényezőcsoportot elemzett a vizsgált felhasználói réteggel kapcsolatban. A vizsgálatok közvetlen célja volt, hogy rámutatva az irodalomhasználat és az új ismeretek keletkezésének (illetve az alkotó tevékenységnek) összefüggéseire, előkészítsék az információátadás színvonalának megjavítását, a tájékozódási források és szolgáltatások igényekhez mért alakítását. Igen jelentősek ebből a szempontból azok a vizsgálatok, eredmények és következtetések, amelyek 1958-ban, a washingtoni Nemzetközi Tudományos Tájékoztatási Konferencián hangzottak el (2). Ezekben a vizsgálatokban a kor legmagasabb szintű követelményei tükröződnek. Áttekintve a konferencia anyagát, megállapíthatjuk, hogy a felmérések a felhasználó ember és a szakirodalom lényeges viszonyait boncolgatják. Az információáramlás folyamatának egy nagyon fontos részterületével, a kutató információszerző tevékenységével foglalkoznak. Bár a konferencián ismertetett felmérések a vizsgált részterületek sajátosságai miatt aránylag szűk felhasználói réteget érintenek, elemzésük a vizsgált réteg vonatkozásában sokszempontú, alapos. Az eredmények más országok adataival történő összehasonlítása pedig megteremtette az általánosítás alapját a tudományos tájékozódási viszonyok világméretű értékeléséhez.

Ezeknek a vizsgálatoknak fő érdeme, hogy az információszerzés és az alkotómunka szemszögéből itélik meg szakirodalom és felhasználó, könyvtár és felhasználó kapcsolatát. Az igényvizsgálatok szempontjából ez azt jelenti, hogy a hagyományos keretek széthulltak; létrejöttek a szakirodalom és a könyvtár helyes értékelésén alapuló, információátadás folyamatába ágyazott, komplex szakmai információs igényvizsgálatok alapjai. Rámutatnak a vizsgálatok a szakirodalom funkciójára, amely a benne foglalt ismeretanyag felhasználhatóságában, releváns információvá válásának lehetőségében rejlik. A szakirodalom az ismeretszerzés, az információs igény kielégítésének fontos eszköze, amelyet a könyvtárnak el kell juttatnia az igénylőhöz, mégpedig igényével adekvát formában. Az említett felmérések foglalkoznak:

- az információs források vizsgálatával a felhasználó szemszögéből (az információszerző aktivitás, források igénybevétele, megosztása, az információs források megismerési módja stb.);
- az információszerzés módjának vizsgálatával (feltáró eszközök, tájékoztatási módszerek használhatósága, igénybevétele);
- az információszerzés akadályainak, nehézségeinek vizsgálatával;
- az információszerző tevékenység szociológiai elemzésével, a felhasználás szemszögéből (időökonomiai, környezeti vizsgálatok).

A FELHASZNÁLÓ-KÖZÉPPONTU SZAKIRODALMI IGÉNYVIZSGÁLATOK TOVÁBBI MÓDJAI

Az ismertetett washingtoni kezdeményezéseket két fő irányban folytatták:

- a) az ismeretszerzés külső feltételeinek,
- b) az ismeretszerzés belső feltételeinek vizsgálatával.

A két vizsgálati mód közös jellemzője, hogy az ismeretszerzés módja és feltételei közötti kapcsolattal foglalkoznak. Azon a felismerésen alapulnak, hogy az információszerzés feltételei, körülményei közvetlenül befolyásolják az információszerzés módjait, s ezen keresztül az új ismeretek keletkezését és gyakorlati alkalmazását, tehát az információ felhasználását. Az ismeretszerzés külső és belső feltételeinek elemzésével és az alkotó tevékenység, a problémamegoldó gondolkodás folyamatába illesztésével az információátadás optimális megoldásainak kialakítását készítik elő. Rámutatnak arra, hogy az ismeretszerzés befolyásolható. Az ismeretszerzés módjára ható tényezők gondos elemzésével a befolyásolás módjaihoz is elvezetnek.

AZ ISMERETSZERZÉS MÓDJÁRA HATÓ KÜLSŐ FELTÉTELEK

Külsőnek tekinthetők mindazok a személyi és tárgyi adottságok, lehetőségek, amelyek a felhasználót az információ megszerzéséhez segítik, illetve abban befolyásolják. Ezek közül a legfontosabbak:

- a) a szakmai információs igény kielégítésének tárgyi feltételei (írott dokumentumok, audiovizuális ismerethordozók, a dokumentáció és a könyvtári feltárás eszközei, propagandaeszközök, technikai berendezések és felszerelések);
- b) a szakmai információs igény kielégítésének személyi feltételei (a dokumentációt, illetve információs igényt szolgáló intézmények dolgozóinak felkészültsége, hozzáállása, személyiségvonásai; a kutatók egymás közötti kommunikációja, személyes kapcsolatai; a szakterületi információs szakemberek felkészültsége; a vezető, irányító, szervező munkakörök gazdáinak felkészültsége, személyiségvonásai);
- c) az ismeretszerzés és alkotómunka szűk környezeti feltételei (munkahelyi légkör, személyi hierarchia, a vezetés módszerei, az ösztönzés formái; a szakmai információcsere lehetőségei; az otthoni környezet);
- d) az ismeretszerzés és alkotómunka társadalmi feltételei (kommunikációs eszközök és csatornák; a tervezés és szervezés módszerei; a társadalmi szintű információcsere lehetőségei).

Az ismeretszerzés tárgyi feltételei az ún. "formális" tájékozódás közvetlen eszközei. A szakmai és tudományos tájékoztatás leginkább előrelátható, megtervezhető és - megfelelő anyagi eszközök birtokában - rugalmasan alakítható részét képezik. A formális tájékozódás eszközei - az igények és szükségletek ismeretében, megfelelő körültekintéssel - közvetlen befolyásolhatók. A szóbeli, nem-formális tájékozódási módokban bizonyos spontaneitás érvényesül, a "véletlen asszociáció" szerepe nagy, az információátadásban résztvevő személyek gondolkodásmódjának, egyéni tulajdonságainak befolyása erőteljes. A legtöbb felmérés, amely az olvasási és tájékozódási szokásokat elemzi, foglalkozik a formális és nem-formális tájékozódási források megoszlásával.

Elhanyagolt mivoltuk és nagy fontosságuk miatt megkülönböztetett figyelmet érdemelnek az információs igény kielégítésének személyi és környezeti feltételei. Ezek az alkotómunka (kutatás, fejlesztés, operatív irányítás) folyamatát külső impulzusokkal befolyásolják. Együttal az ismeretszerzés módjára és az információs igények kielégítésére is hatnak. Részen szociológiai, részben lélektani feltételei az alkotásnak, az új ismeretek keletkezésének. Az ismeretet közvetítő személyek szakmai képzettsége és személyes hozzáállása, a vezetés módszerei, a munkahely légköre is döntő jelentőségűek az ismeretszerzés és az információs igény kielégítésének hatékonysága szempontjából. Nem közömbös a felhasználók egymás közötti viszonyának, a szakmai információcsere intenzitásának hatása sem.

1964-ben Rómában, a Tudományos Műszaki Tájékoztatás Nemzetközi Kongresszusán PIETSCH felvetette a problémát: a tájékoztató és a felhasználó viszonyát tisztázni kell (3). Nem mindegy, milyen felkészültséggel, milyen szakmai, technikai és pedagógiai ismeretek birtokában közelítjük meg a felhasználót. A felhasználók egy része a ráözönlő szelektálatlan információtömeg hatására tehetetlenné válik. A tudományos tájékoztatásra vár az információszolgáltató és a felhasználó szerepének tisztázása az információátadás folyamatában. Az egyensúlyi helyzet megteremtéséhez, a szükségleteknek megfelelő információátadás megvalósításához, ahhoz, hogy a felhasználó éppen azokat az információkat vegye át, amelyekre szüksége van, az információ-szolgáltató és a felhasználó közötti lelki összhangnak is létre kell jönnie.

Az ismeretszerzés személyi és környezeti feltételeinek vizsgálatával kapcsolatban GYÖRE Pál így fogalmazza meg a lényegét: "Sajnálatos... hogy a tájékoztatás, közlés eredményességének, hatásának problematikáját tudományosan vizsgáló pszichológusok és szociológusok, s a tájékoztatás iránti igényeket, szükségleteket vizsgáló tájékoztatástudományi kutatók - egészen kevés kivételtől eltekintve - nem találhatnak egymásra." (4)

AZ ISMERETSZERZÉS BELSŐ FELTÉTELEI

Az ismeretszerzés belső feltételeihez tartoznak mindazok a biológiai és pszichikai adottságok, amelyek az információ megszerzését és befogadását lehetségessé és szükségessé teszik az ember számára; ezenkívül

azok a biológiai és pszichikai folyamatok, amelyek az információ feldolgozásakor működésbe jönnek, a heterogén információtömeget saját törvényeik szerint rendezik és feldolgozzák. A tudományos tájékoztatás hatékonyságának érdekében rendkívül fontos ezeknek a tényezőknek gondos tanulmányozása.

Az ismeretszerzés belső feltételeihez tartozik a felhasználó egyének szakképzettsége, előzetes ismeretanyaga, tájékozottsága is. Ezek, mivel nagyrészt megszerezhetők, jóval könnyebben változtathatók és alakíthatók, mint a biológiai és pszichikai feltételek.

Az információátadás folyamán alkalmazkodni kell mindezekhez a tényezőkhöz. Felszínre kell hozni rejtett lehetőségeiket, hiszen az információt befogadó és feldolgozó ember maga sem ismeri jól saját képességeit, ezért szükségleteit nem mindig tudja megfelelő formában megfogalmazni.

Az emberi képességek teljes kibontakoztatásához ismerni kell a gondolkodás folyamatát, az alkotás fázisait. A tudományos és műszaki tájékoztatásnak a problémamegoldó gondolkodás folyamatához igazításával, az információk szükségletekhez mért szelektálásával és tálalásával kell feloldani a gőrcsöt, amelybe a számukra áttekinthetetlen információáradat hatására merevednek a kutatók.

INFORMÁCIÓS IGÉNYVIZSGÁLATOK A SZAKKÖNYVTÁRBAN

A szakkönyvtár a szakmai információs igények speciális megjelenési helye. Állománya, feltáró és tájékoztató apparátusai pedig az információs szolgáltatás és -átadás, azaz az információs igény kielégítésének fontos eszközei. A szakkönyvtárakban összpontosul a tudomány és a társadalom állandó fejlődéséből fakadó igények jelentős része. A társadalomnak ezért komoly érdeke, hogy ezek az igények a tervezett társadalmi szükségletek szerint alakuljanak, s hogy kielégítésükhöz a legadekvátabb eszközök álljanak rendelkezésre. Mindez szükségessé teszi a szakkönyvtárakban végzett rendszeres szakmai információs igényvizsgálatokat, amelyek lehetőséget teremtenek a szakkönyvtári információs igényt kielégítő apparátusok objektív szükségletekkel egybehangolt rugalmas változtatására.

Az igények hordozója itt is az egyéni felhasználó, akinek igényeihez, kívánságaihoz alkalmazkodni kell; a feltáró eszközök - mint egységes, általános tájékoztató apparátusok - rugalmas alakítása mellett figyelembe kell venni a képzettségből, munkakörből, személyiségből, gondolkodásmódból, munkamódszerekből, környezeti feltételekből stb. eredő különbségeket is. Másrészt azonban nem szabad elfelejtenünk, hogy az egyéni igények kielégítése a társadalmat szolgálja. Ezért szükséges, az ún. "optimális információmilió" kialakítása, amelyben egyén és egyénekből szerveződött társadalom szükségletei arányos szerepet kapnak. A szakkönyvtári apparátusok tudatos alakítása jelentős mértékben hozzájárulhat a társadalmi és egyéni információs igények összehangolásához.

A szakkönyvtár feltáró és tájékoztató eszközei tehát nem csupán kiszolgálják a felhasználót, hanem formálják, változtatják is igényeit, kívánóságait a társadalom szükségleteinek megfelelően; elő kell hívják a lappangó igényeket is. Ennek megvalósítása szintén gondos előkészületeket, alapos vizsgálatokat, s az igények rendszeres visszajelentését kívánja meg a társadalom felé. A szakkönyvtárnak meg kell vizsgálnia az általa teremtetett információátadási lehetőségeket, az információszerezés személyi, tárgyi, környezeti, valamint biológiai és pszichikai feltételeit, s ezeket össze kell vetnie a társadalmi feltételekkel és követelményekkel.

A szakkönyvtár számára mindez megnyitja a lehetőséget, hogy aktív tényezőként helyezkedjen bele a társadalmi fejlődés menetébe, közeledjen a társadalom gazdasági és szellemi életének valóságához, s a tudományos-technikai forradalom követelményéhez igazodva valóban termelőerővé váljon.

J E G Y Z E T E K

1. BÜKYNÉ HORVÁTH Mária: Az Akadémiai Könyvtár periodikumai a tudományos kutatás szolgálatában. MTA, Bp. 1971.
2. Proceedings of the International Conference on Scientific Information. Washington, D. C. November 16-21. 1958. Washington 1959. Nat. Acad. of Science.
3. Tudományos-műszaki tájékoztatás és dokumentáció nemzetközi kongresszusa. Róma, 1964, OMKDK, Bp. 1965.
4. GYÖRE Pál: Mooers törvénye. (Megjegyzések az információ használatának lélektanához és szociológiájához.) = Tudományos és Műszaki Tájékoztatás 1969. 9-10. 748-763. p.

A biológus szakemberek elvárásai és a könyvtárak szolgáltatásai

SZENTIRMAI LÁSZLÓ

A József Attila Tudományegyetem Központi Könyvtára a Magyar Tudományos Akadémia Biológiai Tudományok Osztálya megbízásából és támogatásával kérdőíves vizsgálatot végzett az országban dolgozó kutatóintézeti, tudományos és orvosegyetemi tanszékeken, valamint egyéb munkahelyen működő biológus kutatók és oktatók reprezentatív mintájának szakmai tájékozódásáról és információs forrásaikról. Kutatási jelentésünkben a reprezentatív minta 243 értékelhető kérdőívét dolgoztattuk fel a JATE Kibernetikai Laboratóriumának MINSZK-22-es számítógépén (1).